

Η Ακρόπολη του Μανόλη Κορρέ

Πίσω από τη μάσκα και κάτω από το καπέλο κρύβεται το πρόσωπο του Μανόλη Κορρέ. Το όνομά του έχει ταυτισθεί με την αναστήλωση της Ακρόπολης διεθνώς. Οι επιθέσεις που δέχθηκε τελευταία, μας βοηθούν να αντιληφθούμε ακόμη καλύτερα τη σημασία του έργου του.

Άρθρο του **Τάκη Θεοδωρόπουλου**

Το όνομα του Μανόλη Κορρέ το άκουσα για πρώτη φορά το 1981, αν θυμάμαι. Μου είχε μιλήσει γι' αυτόν ο φίλος, μακαρίτης πια, σκηνοθέτης Κώστας Βρεττάκος. «Ευτυχώς που είναι ο Κορρές στην Ακρόπολη», είχε πει ή κάπως έτσι.

Θέλω να πω ότι το όνομά του δεν το άκουσα από το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση, ούτε το διάβασα σε άρθρο εφημερίδας. Τι καλύτερο από τη σύσταση ενός φίλου;

Τι σημασία έχει, θα μου πείτε. Έχει για μένα, διότι όποτε έβλεπα το όνομα Κορρές, στεκόμουν για να δω τι λέει. Διάβασα αυτό το υπέροχο κείμενο [«Από την Πεντέλη στον Παρθενώνα»](#), που περιγράφει την πορεία του μαρμάρου από την εξόρυξή του ως τη μεταμόρφωσή του σε κολώνα.

Διάβαζα κατά καιρούς και άλλα κείμενά του είτε αυτοτελή είτε σε συλλογικούς τόμους. Δεν είμαι ούτε αρχιτέκτονας ούτε αρχαιολόγος. Η Ακρόπολη όμως είναι μια από τις συγγραφικές εμμονές μου.

Και ένα από τα σταθερά σημεία αναφοράς των περιπάτων μου στην πόλη.

Τον έχω ακούσει να μιλάει. Χειμαρρώδης, πολλές φορές φεύγει σε παρόδιες λεπτομέρειες που σε μπερδεύουν, όμως ο ίδιος θεωρεί σημαντικές. Η σύζυγός μου, που τον είχε καθηγητή στο ΕΜΠ, μου είχε πει πως το προγραμματισμένο μάθημα 4-6 έφτανε ως τις 8 το βράδυ και ο Κορρές συνέχιζε να μιλάει.

Περπατούσε στα Αναφιώτικα και ήξερε να αναγνωρίσει από ποιο σημείο της Ακρόπολης είχαν πάρει την πέτρα για τον τοίχο της σύγχρονης οικοδομής. Εβρεχε λίγο παραπάνω; Εσπευδε να δει τι έχει συμβεί.

Τα λέω όλα αυτά γιατί τα υπόλοιπα είναι γνωστά. Είναι γνωστή η ταύτιση του ονόματός του παγκοσμίως με την αναστήλωση της Ακρόπολης. Οκτώ διεθνή συνέδρια έχουν γίνει για το θέμα. Είναι τοις πάσι γνωστό πως όποιος ειδικός έχει κάποια απορία για την Ακρόπολη απευθύνεται στον Κορρέ.

Τόσοι υπουργοί Πολιτισμού έχουν περάσει από το 1975 που άρχισε να ασχολείται με την αναστήλωση ως σήμερα, όμως ο Κορρές είναι πάντα εκεί. Και δεν θέλω να σκέφτομαι πόσες μάχες θα έδωσε με τη γραφειοκρατία του υπουργείου.

Βέβαια για τον πολύ κόσμο η Ακρόπολη είναι ταυτισμένη με τη Μελίνα. Από όλη τη μακραίωνη ιστορία της, τη δική της φωτογραφία έβαλαν στον σταθμό του μετρό. Τι να κάνουμε; Αυτά έχει η Ελλάδα.

Παρακολούθησα την πρώτη από τις δύο ομιλίες του με τίτλο «Ανεβαίνοντας στην Ακρόπολη». Ήταν για τις αρχαίες διαδρομές ανάβασης, στην πραγματικότητα όμως ήταν για τον βράχο. Πριν από κάτι εκατομμύρια χρόνια ήταν βραχονησίδα, αφού η Αττική ήταν θάλασσα.

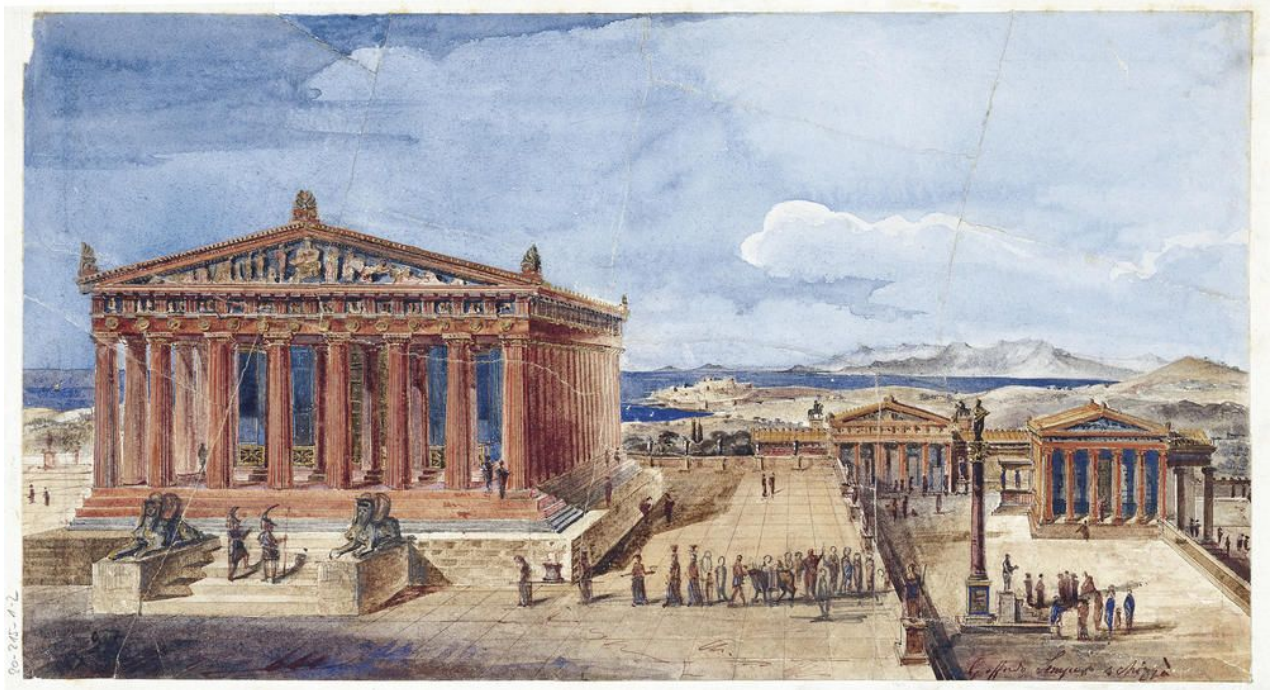
Δεν περίμενα ότι αυτά που λέει ο Αιγύπτιος ιερέας στον πλατωνικό «Τίμαιο» για τις πλημμύρες στην Αθήνα μπορεί να έχουν και κάποια επιστημονική τεκμηρίωση. Εμαθα όμως και κάτι για τη σύγχρονη εποχή. Κατάλαβα ότι για τον αναστηλωτή, ο βράχος και τα οικοδομήματα αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο, αφού η ύπαρξή τους είναι αλληλεξαρτώμενη.

Ο Κορρές διαβάσει τον βράχο όπως διαβάσει ένα πεσμένο κιονόκρανο. Μας μίλησε για τη γεωλογική του φυσιογνωμία, για τις φυσικές διαδρομές του, για τις τομές του, για όλα αυτά που σε μας είναι αθέατα ή, στην καλύτερη περίπτωση, αγγίζουν την ευαισθησία μας σαν αισθητικά επινοήματα της φύσης.

•

Διάβασα και όσα είπε για τη συντήρηση της διαδρομής που οδηγεί από τα Προπύλαια στον Παρθενώνα, που ακολουθεί τη χάραξη αλλά και τα υλικά που είχε χρησιμοποιήσει ο Τραυλός στη δεκαετία του εβδομήντα.

Εκτοτε τα υλικά έχουν φθαρεί και έχει πολλαπλασιασθεί ο αριθμός των επισκεπτών. Σε σημείο που υπάρχουν σκέψεις για να ανοίξουν και οι πέντε πύλες των Προπυλαίων, αφού ο συνωστισμός στη σημερινή μοναδική είναι υπεύθυνος για πολλά ατυχήματα.

Ο Κορρές έπρεπε να τα αντικαταστήσει. Σκέφτηκε να χρησιμοποιήσει υλικά από τον βράχο. Όμως το κόστος ήταν απαγορευτικό. Βλέπετε στη δουλειά του συμμετέχουν πολλές παράμετροι, ακόμη και ο κρατικός προϋπολογισμός. Ο άνθρωπος δεν είναι εικαστικός. Αρχιτέκτονας συντηρητής είναι. Και είναι υπεύθυνος.

Οπότε αποφάσισε να χρησιμοποιήσει το ίδιο υλικό που είχε χρησιμοποιήσει και ο Τραυλός το 1976, μείγμα χαλκικών, άμμου και τσιμέντου, ναι, το ίδιο τσιμέντο που στηρίζει τις υπέροχες πλάκες του Πικιώνη στον Λουμπαρδιάρη.

Την περασμένη Τρίτη έγραψα ένα μαχητικό άρθρο με τίτλο [«Κάτω τα χέρια από τον Κορρέ»](#). Εντυπωσιάστηκα από τις αντιδράσεις των αναγνωστών που αισθάνθηκαν την ανάγκη να επικροτήσουν τις θέσεις μου και να εκφράσουν τον θαυμασμό τους και τον σεβασμό τους για το έργο του. Ο ίδιος δεν με έχει ανάγκη. Όμως μπορώ να παίξω τον ρόλο του ηγείου της φωνής της σιωπηρής πλειοψηφίας.

Υπάρχουν βέβαια και οι φωνακλάδικες μειοψηφίες. Ο Μαρξ το έλεγε; «Όσο πιο μικρός είναι ο βάλτος τόσο μεγαλύτερα αισθάνονται τα βατράχια μέσα του». Είναι οι περίφημοι «μιζεραμπιλιστές», όπως τους χαρακτήρισε ο Στάθης Καλύβας στο σημειώματά του πριν από δύο Κυριακές.

Κάτι εξωτικά, από την πανίδα των εικαστικών ως επί το πλείστον, και εννοείται το συριζαϊκό

τσούρμιο που ξεμπερδεψε από τον Κουφοντίνα και ασχολείται με την Ακρόπολη. Είναι και μερικοί αρχαιολόγοι που διαφωνούν, χωρίς όμως να μας πουν τι θα έκαναν οι ίδιοι, κάτι εξίσου λειτουργικό εννοείται.

Χρειάζονται κι αυτοί, θα μου πείτε. Βοηθούν την ισορροπία του οικοσυστήματος. Όσο πιο πολύ φωνάζουν, τόσο περισσότερο μας αναγκάζουν να ασχοληθούμε με το έργο του Κορρέ και να καταλάβουμε τη σημασία του.

18.04.2021

Πηγή: [Η Καθημερινή](#)